

(/)

 (/)

> Landbrug, håndværk, industri (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk->

industri)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Cementen

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/dengang-vi-var-boender>)

Cementen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 3241

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/cementen&title=))

Morten Pedersen

Cementen

Nr. 27 i serien 100 danmarkshistorier. Aarhus Universitetsforlag 2019. 100 sider. 100 kr.

Af Louise Karlskov Skyggebjerg

“Alle disse kedsommelige kraner, ensformige telefontråde, skønhedsforladte lysmaster, hæslige vindmotorer og pulserende lokomotiver er ikke Danmark”. Sådan skrev Politiken i 1935 i deres anmeldelse af Poul Henningsens film Danmark. Det er netop det billede af Danmark som et lidt idyllisk landbrugsland, hvor industrisamfundets kendetegn opfattes som fremmedelementer, som Morten Pedersen vil gøre op med i bogen, Cementen. Det gør han gennem historien om F.L. Smidth & Co.'s (FLS) aktiviteter i Kina, Indien og Japan. Den fortælling får ham til at konkludere, at man kan argumentere for at kalde Danmark for en af verdens førende industrinationer siden 1800-tallets anden halvdel – i hvert fald hvis man tager højde for indbyggertallet. Det er ikke ligefrem den konklusion, der har været fremherskende i tidligere Danmarkshistorier.

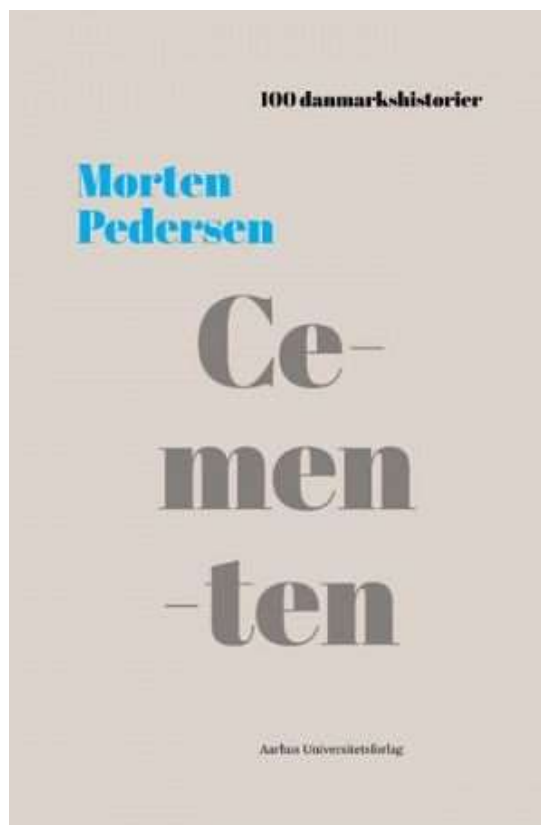
FLS blev grundlagt i 1882. Syv år efter gik det lille ingeniørfirma i kompagniskab med lokale Aalborgfolk og skabte cementfabrikken Aalborg Portland, der skulle udnytte masserne af kridt og ler ved Limfjorden. Den fabrik blev en vigtig brik i FLS' udvikling af topmoderne teknologi til fremstilling af cement. På fabrikken kunne man nemlig udvikle og afprøve en teknologi så førende, at man efter 2. verdenskrig havde leveret maskiner og anlæg, der producerede omkring halvdelen af klodens cement!

I bogen ridser Morten Pedersen baggrunden for successen op gennem en række fortællinger om personer, der arbejdede for FLS langt uden for Danmarks grænser. Gennem disse personlige historier får vi indblik i, hvad der skulle til for at skabe successen, men også hvad man stødte ind i af problemer, og hvordan firmaet efterhånden mistede grebet om markeder, man tidligere havde siddet tungt på. Til sammen viser disse beretninger, hvordan industrihistorie ikke kun handler om kapital, teknologi og skiftende direktører, men også om politik og personlige relationer. Det er personhistorier, der fletter det personlige, det politiske og det teknologiske sammen på spændende vis, og de giver et levende indblik i, hvordan det var at arbejde for et dansk firma i en fremmed kultur langt væk fra hovedkontoret.

På det personlige plan var det langt fra altid en succes, men for FLS var det generelt en succesfuld strategi. Som det hedder i bogen “Overalt hvor de kom frem før Anden Verdenskrig – fra Japan i øst til Indien i vest – havnede de danske ingeniører, brændemestre og cementarbejdere midt i landenes økonomiske centre og magteliter, og de fik helt centrale roller for cementbranchen, der blev afgørende for et moderne, industrialiseret Asien” (s. 13).

Vejen dertil er ikke altid køn at følge. FLS udnyttede ifølge Morten Pedersen sin monopolsituation til at presse andre danske cementproducenter ud af markedet og lod forbrugerne betale for den innovative indsats, der gav succes på verdensmarkedet. Det er heldigvis ikke en heltehistorie, han leverer, men en nuanceret historie om, hvad der gjorde, at et dansk ingeniørfirma kunne udvikle sig til en verdensomspændende gigant. Væk er skåltalerne om innovative individer. Tilbage står en langt mere spændende og kompleks historie.

Man kan jo altid ønske sig mere, og jeg ville gerne have haft mere om teknologien og ikke mindst om, hvad den enorme mængde cement blev brugt til. Det ville også have været skønt med paralleller til historien om andre danske virksomheder, der fik succes på det globale marked. Men alt kan ikke være

på 100 sider, og de særligt interesserede kan jo altid læse videre fx i Morten Pedersens doktordisputats *When China awakens*, der nævnes i litteraturlisten.

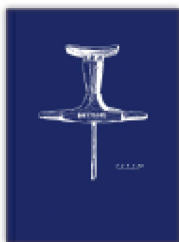
Jeg synes, det er befriende, at Aarhus Universitetsforlag lader en historie, der i så høj grad foregår uden for nationalstatens grænser, være en del af de 100 danmarkshistorier, som forlaget udgiver. Cementen er bog nr. 27, og hvilken mangfoldighed er der ikke allerede kommet frem. Jeg havde for nylig fat i nogle af bindene fra de ældre Danmarkshistorier (både Gyldendals Danmarkshistorie og Politiken og Gyldendals fælles Danmarkshistorie). I dem kommer man hurtigt til at savne den mangfoldighed, som nu kommer til udtryk i Aarhus Universitetsforlags bogserie. Det er ikke et grand narrative om Danmark, der leveres, men indsigtsfulde vinklede historier, der til sammen danner en dejlig broget helhed. Her er der plads til, at Danmarks historie også udspiller sig på den anden side af jorden.

[Historie-online.dk, den 12. november 2019]

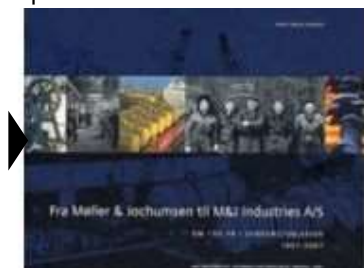
← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/dengang-vi-var-boender>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

WOODWORKING IN ESTONIA

(<http://www.historie-online.dk/boger/woodworking-in-estonia>)

**FRA MØLLER & JOCHUMSEN
TIL M&J INDUSTRIES A/S**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/fra-moeller-jochumsen-til-mj-industries-a/s>)

FRA STILSTAND TIL VÆKST

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/landbrug-haandvaerk-industri/fra-stilstand-til-vaekst>)
